

Oponentský posudek na disertační práci JUDr. Daniela Spratka

Evropská ochrana náboženské svobody

Předkládaná disertační práce se věnuje problematice v současné době aktuální nejen v evropském, ale i v celosvětovém měřítku. Celá práce je dělena do tří dále podrobně členěných kapitol. V úvodu autor stručně přibližuje obsah práce a zmiňuje problematiku pramenů pojednávajících o náboženské svobodě.

Kapitola první s názvem „Pojem, dějinný vývoj a právní zakotvení náboženské svobody“ obsahuje přehledné vysvětlení samotného pojmu „náboženská svoboda“ a jednotlivých vztahových modelů mezi státem a církví. V podkapitole 1.3, ve které se autor věnuje dějinám náboženské svobody je patrná jistá nevyváženost mezi prostorem věnovaným náboženské svobodě ve starověku a středověku a náboženské svobodě v novověku. V souvislosti se situací v novověku autor poměrně detailně popisuje jednotlivé kroky vedoucí k rozšíření a zakotvení náboženské svobody, tomuto posunu však nutně předcházelo období, které se vyznačovalo naopak potlačením náboženské svobody. Autor na stranách 24 a 25 pouze poměrně lakonicky konstatuje, že „...tradice antického nábožensko-politického monismu byla silnější než reflexe církve z dob jejího pronásledování...“. Celkově tato část práce představuje čtivě napsaný exkurz do historie náboženské svobody s jednou vadou na kráse zmíněnou výše.

Následuje téměř stostránková kapitola s názvem „Náboženská svoboda v evropském mezinárodním právu“. V úvodu autor nejprve stručně vysvětluje místo náboženské svobody v systému Rady Evropy, aby se následně věnoval jednotlivým aspektům tohoto práva – subjektům, předmětu, omezení a vztahům a souvislostem mezi náboženskou svobodou a dalšími právy chráněnými Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod (právo na vzdělání, zákaz diskriminace, právo na respektování rodinného a soukromého života, svoboda projevu, svoboda shromažďování a sdružování a další).

Z této části práce, ve které autor detailně rozebírá štrasburskou judikaturu týkající se náboženské svobody a upozorňuje na sporné momenty v ní, je zřejmá znalost zpracovávané problematiky a dobrá orientace v ní.

V části práce věnované náboženským aspektům práva na vzdělání autor úmyslně vynechal větu prvního článku 2 Dodatkového protokolu – v této souvislosti by bylo vhodné zastavit se v rámci ústní obhajoby u problematiky vztahu práv dětí a práv jejich rodičů, pokud

jde o právo na vzdělání. Přestože stranou zájmu zůstala zcela cíleně právní úprava náboženské svobody v právním řádu České republiky, mohl by se doktorand pokusit v rámci ústní obhajoby vysvětlit problematiku zařazení výuky náboženství do vzdělávacího systému České republiky.

Práci uzavírá kapitola věnující se problematice náboženské svobody v evropském právu. Zde autor stručně a přehledně seznamuje s postavením náboženské svobody v evropském právu. V porovnání s předcházející kapitolou je tato část práce více popisná.

Při ústní obhajobě doporučuji, aby se doktorand v krátkosti zastavil a vysvětlil dělení lidských práv do generací – historické souvislosti, klady a zápory takového pojmání lidských práv (na straně 10 práce stručně konstatuje, že „náboženská svoboda patří k první generaci lidských práv...“). V souvislosti s omezením projevu náboženského vyznání a přesvědčení se autor okrajově zmiňuje o mravnosti jako jednom z důvodů omezení tohoto práva – tento aspekt by mohl být také předmětem diskuze u obhajoby práce.

Práci doplňuje četný poznámkový aparát a rozsáhlý a současně přehledný seznam použitých pramenů a literatury odpovídající charakteru práce, který jen potvrzuje autorovu dobrou orientaci ve zvolené problematice.

Po formální stránce splňuje předložená práce požadavky kladené na tento typ prací, lze jí snad pouze vytknout občasné drobné gramatické chyby, které jí však na kvalitě neubírají. Vážnějším nedostatkem byla absence zhruba dvou desítek stran ve výtisku předaném k vypracování posudku. Přestože byl problém následně rychle vyřešen, dalo se mu s minimem pozornosti předejít.

Na základě komplexního posouzení předložené práce jako celku a s ohledem na výše uvedené doporučuji tuto k ústní obhajobě před komisí a po jejím úspěšném obhájení i udělení akademického titulu Ph. D.

V Praze dne 22. listopadu 2007

M. Bayerová
JUDr. Monika Bayerová, Ph.D.